

Jordemodern

SVENSKA
BARNMORSKEFÖRBUNDETS
TIDSKRIFT

JORDEMODERN TIDSKRIFT SEDAN 1888 ÅRGÅNG 126

OKTOBER NR 10 2013

04

12

16

NR 10 2013

- 04** Luften vi andas – påverkar den vår hälsa?
- 07** Livsstil och levnadsvanor
- 10** KSAN Det rosa monstret
- 12** Utvärdering av tjänsten Läkemedel och fosterpåverkan på Janusinfo
- 13** Projekt Goda levnadsvanor
- 14** The Sweetest Place on Earth? Att föda barn i Pennsylvania 2013
- 16** Tre mammor i Bangladesh
- 20** Från småskollärarinna till barnmorska
- 26** Svenska pionjärer hedras med statyer i Lindstrom i Minnesota
- 29** Amning i vardagen Kan man ge stöd och råd i amning utan att skuldbelägga?
- 30** NU ÄR DET NOG! Stockholm Självklart ska Sverige ha en förlossningsvård i världsklass!
- 34** Förbundsnytt
- 38** Ordförande har ordet
- 40** Till minne av Irene Winblad
- 41** Medlemsmöten

Jordemodern

JORDEMODERN SVENSKA BARNMORSKEFÖRBUNDET (UTGIVARE) ISSN 0021-7468

Ansvarig utgivare & Förbundsordförande

Ingela Wiklund

Chefredaktör

Margareta Rehn
margareta.rehn@barnmorskeforbundet.se

Redaktion

Maria Ekstrand Karin Reimegård
Maria Sahlin Pernilla Ny

Redaktionen förbehåller sig rätten att korta och redigera insänt material.

Jordemodern

utkommer med 10 nummer per år

Prenumeration

förnyas årligen, 600 kronor

Annonsbokning

jordemodern@barnmorskeforbundet.se

Tfn 08-10 70 88

Sista bokningdag för medlemsannonser

den 10:e i månaden före utgivningsdatum

Svenska Barnmorskeförbundet

Baldersgatan 1
114 27 Stockholm
Tfn 08-10 70 88

E-mail kansli@barnmorskeforbundet.se

Webb www.barnmorskeforbundet.se

Manusgranskning

Birgita Klepke

Grafisk formgivning

AB Huset Makalösa

Tryck

Åtta.45 Tryckeri AB

Margareta Rehn REDAKTÖREN

Utbildade barnmorskor på plats där kvinnan födde barn bidrog till att minska mödradödligheten i Sverige. Sedan dess har vi haft barnmorskor. Men så ser det inte ut överallt i världen. I vissa länder har barnmorskor försvunnit, förbjudits eller helt enkelt inte utbildats.

DET SENASTE ÅRET har jag jobbat med projekt Midwives in Bangladesh. Ett samarbete mellan Bangladesh Midwifery Society, Svenska Barnmorskeförbundet, UNFPA Dhaka och Svenska Ambassaden Dhaka. Vi som drivit detta projekt träffades alla tillsammans för första gången i september 2013 då den över-satta jubileumsboken 300 years in the service of life och den nya boken Midwives in the service of life – av och om Bangladesh skulle lanseras i Dhaka.

Vi från Sverige åkte på en torsdag och kom hem på en tisdag. Besöket i Bangladesh varade i fyra dagar, resan tog två. Programmet var späckat. På lördag morgon var det dags för boksläpp med inbjudna talare, en lyckad tillställning som uppmärksammades av både tv och tidningar. På eftermiddagen gjorde vi sedan ett besök på en volontärklirik och en skola i slummen där en mycket engagerad man drev undervisning i skift. Han hade redan hunnit visa böckerna för sina elever, kanske satt där en blivande barnmorska?

Vi hann också besöka två barnmorskeutbildningar varav en låg en bit utanför city, en resa som tog en hel dag tur och retur på grund av mycket trafik och regnvåta, leriga vägar. Vi gjorde också ett kort besök på det stora sjukhuset i Dhaka där vi blev visade runt och fick

komma in på förlossningsavdelningen. Sista kvällen hann vi med ett besök på Svenska Ambassaden för muntlig utvärdering och uppföljning. Kvällen avslutades med middag hos den svenska ambassadören. Efter några timmars sömn var det sedan dags att ta bilen till flygplatsen klockan 03.45 för att åka hem till Sverige.

Kan man åka så långt för så kort tid? Var det en dröm?, frågade någon. Ibland kan man tänka att det är onödigt att resa till andra länder för bara några dagar. Men man hin-ner mycket och alla nya miljöer, upplevelser och möten med nya människor gör att tiden känns mycket längre. Och man lär sig alltid något nytt av att se och träffa barnmorskor – människor – från andra länder.

Med barnmorskor ska mödradödligheten minskas. Detta gäller ännu i de länder där inga eller få utbildade barnmorskor finns. För detta krävs en bra barnmorskeutbildning, men det krävs också att det finns barnmorsketjänster och att barnmorskor får anställningar, rimliga löner och acceptabla arbetsvillkor.

Då kan barnmorskor bedriva ett bra och säkert arbete och bidra till en bättre folkhälsa. Detsamma gäller överallt. Det som skiljer är de förhållanden som råder i respektive land just nu i den tid vi lever.

Bangladesh och Sverige – lika och olika

Ingela Wiklund Förbundsordförande

Barnmorskeförbundet har som många av er vet genomfört ett SIDA-finansierat projekt för att stödja utbildning av barnmorskor, reglering av barnmorskeyrket och utvecklingen av en professionell yrkesorganisation i Bangladesh.

IDÉN TILL PROJEKTET kom från en svensk barnmorska som arbetat i Dhaka och från Svenska ambassaden och syftar till att synliggöra betydelsen av välutbildade barnmorskor i kampen mot mödradödlighet. Förebild är hur Sverige för mer än 200 år sedan tog sig ur en tid med hög mödra- och barnadödlighet. I takt med att barnmorskeyrket etableras måste det också regleras och en professionell yrkesorganisation måste utvecklas.

Det är just detta som vårt projekt handlar om.

” Bangladesh är ett starkt hierarkiskt samhälle där kvinnor har en låg ställning och kvinnomisshandeln är utbredd. Sjuttiofem procent av kvinnorna föder i hemmen, många med bara någon kvinnlig släkting till hjälp.

VI BERÄTTAR MED bild och text om situationen för kvinnor och deras familjer i Bangladesh, om den nystartade treåriga direktutbildningen till barnmorska och om barnmorskeyrket. Projektet har resulterat i en engelsk översättning av jubileumsboken, ”300 years in the service of life” och en ny bok om Bangladesh med titeln ”Midwives in the service of life”. Den nya boken finns tryckt såväl på engelska som bangla och sprids till politiker och beslutsfattare, utbildare, myndigheter och till allmänheten. Ambitionen är att stötta utvecklingen av barnmorskeyrket i Bangladesh.

DET HAR VARIT mycket spännande och utvecklande att arbeta i detta projekt därför att vi en gång var där Banglades befinner sig i dag när det gäller mödra- och barnadödlighet.

Bangladesh består till allra största delen av ett delta som bildas av floderna Ganges och Brahmaputra vid Bengaliska viken. Deltat är oerhört tätbefolkat, eftersom marken är fantastiskt bördig. Ett ständigt återkommande problem är dock de stora översvämningarna som regelbundet tar många människoliv och lämnar många utan tak över huvudet. Dhaka är huvudstad och största stad i Bangladesh.

FOLKMÄNGDEN UPPGÅR TILL cirka 150 miljoner invånare, vilket gör det till ett av världens folkrikaste länder. Bara i Dhaka bor 7 miljoner människor. Landet har en extremt hög befolkningstäthet på grund av dess relativt lilla yta på 148 000 kvadratkilometer.

Bangladesh är ett starkt hierarkiskt samhälle där kvinnor har en låg ställning och kvinnomisshandeln är utbredd. Sjuttiofem procent av kvinnorna föder i hemmen, många med bara någon kvinnlig släkting till hjälp.

SVENSKA BARNMORSKOR HAR funnits på plats i Dakha i nio år och Sverige skickar i september ned den fjärde svenska barnmorskan som arbetar för FN:s befolkningsfond UNFPA. De första barnmorskorna började lobba bland beslutsfattare för hur barnmorskor med sin specifika yrkeskunskap kan bidra i kampen mot mödradödlighet. Efter nio års arbete finns i dag en vilja att utveckla barnmorskeyrket i Bangladesh och hälsoministern har gett myndigheter i ansvar att inrätta ytterligare 3000 barnmorskebefattningar i landet fram till 2015.

REGERINGEN HAR ÖPPNAT tre vårdskolor där sjuksköterskor, med ett års studier i midwifery, vidareutbildas till barnmorskor. Utbildningen är sex månader. De första examinerades i maj i år. Eftersom det saknas cirka 300 000 sjuksköterskor i Bangladesh, är det ingen långsiktigt hållbar lösning att vidareutbilda sjuksköterskor till barnmorskor. Därför har det varit viktigt att utveckla en treårig direktutbildning till barnmorska efter gymnasiet.

Sedan år 2001 har mödradödligheten i Bangladesh minskat från 322 till 194 per 100 000 levande födda barn.

Det går med andra ord att göra skillnad.